

Iepirkumu uzraudzības
birojs

APSTIPRINĀTS: 23.12.2016.

Par iepirkuma dokumentācijā izvirzītajām prasībām attiecībā uz kvalifikācijas atzīšanu ar būvniecību saistītajās specialitātēs

Atbilstoši Eiropas Komisijas auditoru sniegtajām norādēm nav pamatoti izvirzīt prasību par profesionālās kvalifikācijas atzīšanas nepieciešamību (tai skaitā uz līguma izpildes brīdi) attiecībā uz jebkuru būvspeciālistu.

Atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas un Ekonomikas ministrijas sniegtajiem skaidrojumiem profesionālās kvalifikācijas atzīšanas būtība ir personas ārvalstīs iegūtas profesionālās kvalifikācijas izvērtēšana, proti, vai tā atbilst attiecīgajai reglamentētajai profesijai izvirzītajām prasībām un ja šāda atbilstība ir konstatēta – personas pastāvīgas un patstāvīgas profesionālās darbības atļaušana Latvijā. Šajā gadījumā persona būtībā pārtrauc savu profesionālo darbību ārvalstīs un to turpina īstenot Latvijā saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem un prasībām, kas izvirzītas Latvijas speciālistiem.

Savukārt īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšana¹ nozīmē, ka persona Latvijā strādā tikai noteiktu laiku, vienlaicīgi saglabājot savu pastāvīgo profesionālo darbību savā mītnes valstī.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 7.septembra Direktīvas 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu 7.pantam gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pirmo reizi pārceļas no vienas dalībvalsts uz citu, lai sniegtu pakalpojumus, dalībvalstis var prasīt, lai tas, iesniedzot rakstisku iepriekšēju deklarāciju, informētu uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestādi, deklarācijā ietverot ziņas par jebkādu apdrošināšanas segumu vai citiem personiskas vai kolektīvas aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz profesionālo atbildību. Šādu deklarāciju atjauno reizi gadā, ja pakalpojumu sniedzējs paredz attiecīgajā gadā sniegt īslaicīgus vai gadījuma rakstura pakalpojumus šajā dalībvalstī.

Administratīvo procedūru ziņā īslaicīgu profesionālo pakalpojumu reglamentētajā profesijā sniegšanas uzsākšana ir atvieglots process, uzticoties mītnes valsts institūciju veiktajām pārbaudēm par personas profesionālo darbību, un personai ir ar deklarācijas palīdzību tikai jāinformē institūcija Latvijā, kas izsniedz kvalifikācijas

¹ Skat. likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 42.panta pirmās un otrās daļas regulējumu.

atzīšanas apliecības² (turpmāk – atzīšanas institūcija). Atzīšanas institūcija pārbauda ārvalsts speciālista deklarāciju attiecībā uz īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu un tai pievienoto dokumentu kopas pilnīgumu. Tikai tajās profesijās, kas ir saistītas ar veselību un drošību, Latvijai kā uzņemošajai valstij nepieciešamības gadījumā ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi. Attiecīgi ārvalstu speciālistiem, kas piesakās iepirkumos, lai nodrošinātu īslaicīgu pakalpojumu sniegšanu, uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdi var prasīt tikai kvalifikāciju apliecinošus dokumentus (proti, profesionālās kvalifikācijas apliecinošus dokumentus atbilstoši attiecīgā speciālista valsts izvirzītajām prasībām), nevis pašu kvalifikācijas atzīšanu, jo atzīšanas process šādiem speciālistiem nav jāiziet.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir secināms, ka:

- 1) **iepirkuma dokumentācijā nav pamatoti izvirzīt prasību par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu**, jo iepirkuma rezultātā noslēgtā līguma ietvaros tiek veikta īslaicīga profesionālā darbība³;
- 2) **iepirkuma dokumentācijā var tikt izvirzītas prasības attiecībā uz īslaicīgu profesionālo darbību** (uz līguma izpildes, nevis piedāvājuma iesniegšanas brīdi), tomēr katrā konkrētajā gadījumā pasūtītājam jāizvērtē, vai attiecībā uz konkrēto profesiju (speciālistu) ir atļauts pārbaudīt profesionālo kvalifikāciju un noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (attiecīgi – vai ir atļauts prasīt atļauju uz līguma izpildes brīdi vai arī pietiek vienīgi ar deklarācijas iesniegšanu atzīšanas institūcijai no attiecīgā speciālista puses).

Saskaņā ar likuma „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” 7. panta pirmo un otro daļu reglamentētās profesijas arhitektūras un būvniecības jomā ir:

- 1) arhitekts;
- 2) būvdarbu vadītājs;
- 3) būvinženieris.

Kārtību atļauju izdošanai īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanai, tajā skaitā profesijas, kurās var veikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (**būvinženiera profesija ietilpst šo profesiju grupā, bet arhitekta un būvdarbu vadītāja profesija**

² Institūcijas, kas izsniedz ārvalstīs iegūtās profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās nosaka Ministru kabineta 2006.gada 3.novembra noteikumi Nr. 886 „Noteikumi par institūcijām, kas izsniedz ārvalstīs iegūtās profesionālās kvalifikācijas atzīšanas apliecības reglamentētajās profesijās”.

³ Minētā kārtība par īslaicīgo pakalpojumu sniegšanu attiecas uz personām, kuru mītnes valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts un kuru sniegto pakalpojumu izcelsmes valsts ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts (proti, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija un Šveice). Tomēr personām no citām valstīm ir jāveic pilnā kvalifikācijas atzīšana, piemērojot vispārējo profesionālās kvalifikācijas atzīšanas sistēmu (arī gadījumos, ja šīs personas Latvijā profesionālos pakalpojumus sniegs īslaicīgi).

neietilpst), nosaka Ministru kabineta 2009. gada 28. jūlija noteikumi Nr. 818 „Noteikumi par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā” (turpmāk – noteikumi Nr. 818)⁴.

Attiecībā uz īslaicīgo profesionālo pakalpojumu sniegšanu **arhitekta un būvdarbu vadītāja profesijā** speciālista iesniegtā deklarācija ir jāizskata 1 mēneša laikā, t.i., likums „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” un noteikumi Nr. 818 neparedz, ka uzsākt profesionālo darbību drīkst tikai pēc atļaujas sniegt īslaicīgus profesionālos pakalpojumus saņemšanas; respektīvi, uzsākt īslaicīgu profesionālo darbību arhitekta un būvdarbu vadītāja profesijā var vienlaicīgi ar deklarācijas iesniegšanu⁵.

Attiecīgi speciālistam, kurš atbilst profesijai “būvdarbu vadītājs”, nav pamatoti prasīt atzīšanas institūcijas izsniegtu atļauju īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanai, un tas var uzsākt savu darbību Latvijā vienlaicīgi ar deklarācijas iesniegšanu atzīšanas institūcijai.

Iepirkumu uzraudzības birojs (turpmāk – Birojs) kā vienu no iespējamajām prasībām, kas būtu iekļaujamas iepirkuma dokumentācijā, **attiecībā uz būvdarbu vadītāju** iesaka turpmāk minēto formulējumu.

Ārvalstu pretendenta personāla kvalifikācijai jāatbilst speciālista reģistrācijas valsts prasībām noteiktu pakalpojumu sniegšanai⁶.

Pretendents iesniedz apliecinājumu, ka tā piesaistītie ārvalstu speciālisti ir tiesīgi sniegt konkrētos pakalpojumus, kā arī gadījumā, ja ar pretendentu tiks noslēgts iepirkuma līgums, tas ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no iepirkuma līguma noslēgšanas⁷ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegs atzīšanas institūcijai deklarāciju par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reglamentētā profesijā⁸.

⁴ Jāņem vērā, ka tuvākajā laikā Valsts sekretāru sanāksmē ir plānots izsludināt jaunus noteikumus, kas aizstās esošos; līdz ar to pasūtītājiem nepieciešams sekot līdzi izmaiņām normatīvajos aktos.

⁵ Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju tiek gatavoti grozījumi noteikumos Nr. 818, kurus paredzēts izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē 2016. gada decembra sākumā. Minētajos grozījumos tiks vērtēts, vai būvdarbu vadītāja profesiju iekļaut to profesiju grupā, kurās var veikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi; šādā gadījumā uz būvdarbu vadītāja profesiju attieksies tie paši noteikumi, kas uz būvinženiera profesiju. Papildus jānorāda, ka, lai kādu profesiju noteiktu par tādu, attiecībā uz kuru ir atļauts pārbaudīt īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniedzēja profesionālās kvalifikācijas atbilstību, saskaņā ar direktīvas 2005/36/EK 7.panta 4.punktu ir jāpamato attiecīgās profesijas profesionālās darbības nozīmīgums sabiedrības veselībai un drošībai.

⁶ Pasūtītājs attiecīgos dokumentus var pieprasīt uz piedāvājumu vai pieteikumu iesniegšanas brīdī kvalifikācijas izvērtēšanai.

⁷ Pasūtītājs minēto pienākumu var noteikt arī pirms iepirkuma līguma noslēgšanas, proti, kā nosacījumu līguma noslēgšanai vai kā līguma spēkā stāšanās nosacījumu.

⁸ Skat. norādi 3. zemspītras atsaucē.

Birojs norāda, ka noteiktais piecu darbdienu termiņš ir tikai viens no iespējamajiem risinājumiem un tas var tikt noteikts garāks.

Savukārt **attiecībā uz speciālistiem, kam var tikt prasīta atzīšanas institūcijas atļaujas saņemšana** (piem., būvuzraugs, būvprojektētājs), var tikt ieteikts turpmāk minētais formulējums.

Ārvalstu pretendenta personāla kvalifikācijai jāatbilst speciālista reģistrācijas valsts prasībām noteiktu pakalpojumu sniegšanai.

Pretendents iesniedz apliecinājumu, ka gadījumā, ja ar pretendentu tiks noslēgts iepirkuma līgums, tas ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no iepirkuma līguma noslēgšanas⁹ normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegs atzīšanas institūcijai deklarāciju par īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanu Latvijas Republikā reģlamentētā profesijā, kā arī iesniegs pasūtītājam atzīšanas institūcijas izsniegto atļauju par īslaicīgo pakalpojumu sniegšanu (vai arī atteikumu izsniegt atļauju), tiklīdz speciālists to saņems¹⁰.

Jāņem vērā, ka attiecīgais speciālists savu darbību drīkst uzsākt tikai pēc atļaujas no atzīšanas institūcijas saņemšanas. Tāpat jāņem vērā, ka šādas atļaujas izdošanas termiņš no atzīšanas institūcijas puses var tikt pagarināts līdz 3 mēnešiem, ja tam ir objektīvs pamatojums (pasūtītājam attiecīgi ir jārespektē minētais termiņš).

Jānorāda, ka uz būvdarbu uzsākšanas brīdi saskaņā ar Būvniecības likuma 22.pantu komersantam (tai skaitā ārvalstu komersantam) jābūt reģistrētam Būvkomersantu reģistrā, norādot vismaz vienu būvspeciālistu reģistrā reģistrētu būvspeciālistu. Attiecīgi Būvniecības informācijas sistēmas būvspeciālistu reģistrā ir paredzēts reģistrēt arī būvspeciālistus, kas būs īslaicīgo pakalpojumu sniedzēji¹¹.

⁹ Skat. norādi 7. zemspītras atsaucē.

¹⁰ Skat. norādi 3. zemspītras atsaucē.

¹¹ Publisko iepirkumu regulējošie normatīvie akti nenosaka, cik detalizēti jāveic pārbaude līguma izpildes laikā attiecībā uz dažādiem aspektiem, t.sk. attiecībā uz pretendenta vai tā piesaistīto speciālistu reģistrāciju, izsniegtajām atļaujām u.c. Tas pats ir attiecināms arī uz speciālistu kvalifikācijas pārbaudēm. Pārbaudu detalizācija galvenokārt ir atkarīga no nolikumā izvirzītajām prasībām. Šābu gadījumā pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt šādus dokumentus. Tomēr, lai novērstu riskus Eiropas Savienības fondu projektu iepirkumos attiecībā uz būvniecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, ieteicams veikt pārbaudi, vai attiecīgais speciālists ir reģistrēts Būvniecības informācijas sistēmas būvspeciālistu reģistrā. Ja izrādītos, ka konkrētais speciālists nav tiesīgs veikt pakalpojumus, tas būtu jānomaina, ņemot vērā Publisko iepirkumu likuma 68.panta regulējumu. Tāpat atkarībā no līguma nosacījumiem pasūtītājs var lemt lauzt šādu līgumu vai arī atlikt tā spēkā stāšanos.